

دامنه: بخشهای جراحی عمومی و ICU

هدف : افزایش توانمندی کادر پرستاری در مراقبت از بیمار - رضایتمندی و ایمنی بیمار

دستورالعمل خود مراقبتی بیماران تحت عمل آپاندکتومی

تعریف: یک نوع بیماری است که آپاندیس ملتهب و پراز چرک می شود، آپاندیس یک کیسه انگشتی شکل است که از روده بزرگ منشعب و در سمت راست پایین شکم قرار دارد.

دستورالعمل حین بستری

- ۱- بیمار رژیم غذایی قبل از عمل NPO بودن را می داند
- ۲- بیمار عوارض پیامد آپاندکتومی را می داند
- ۳- بیمار آموزش صحیح در سرفه بعد از عمل، مراقبت از محل عمل جراحی، را می داند.
- ۴- بیمار تداخل دارویی و عوارض دارویی را می داند. (زمان صحیح، دوز صحیح، ...)
- ۵- بیمار مراقبت از زخم و میزان فعالیت را می داند و به آن عمل می کند
- ۶- بیمار پس از عمل جراحی (بر اساس دستور پزشک) رژیم غذایی نرم و مایعات را می داند.

دستورالعمل حین ترخیص

- ۱- بیمار از پیگیری جواب نمونه پاتولوژی آگاه است .
- ۲- بیمار نحوه حمام کردن را می داند ۴۸ ساعت بعد از عمل می تواند حمام کند.
- ۳- بیمار بر اساس دستور پزشک زمان کشیده شدن بخیه ها را میداند (اغلب ده روز بعد)
- ۴- بیمار علائم هشدار (ترشح، زخم و قرمزی) را می داند و سریعاً به پزشک مراجعه می کند
- ۵- بیمار تاریخ مراجعه بعدی به پزشک اغلب یک هفته بعد از عمل می داند
- ۶- بیمار نحوه تعویض پانسمان را (ظرف مدت ۴۸ ساعت) می داند
- ۷- بیمار رژیم غذایی و مایعات نرم و شروع کم کم غذا (معمولی و پرهیز از غذای نفاخ را میداند.
- ۸- بیمار منع غذایی از جمله پنیر پر چرب ، شکلات - کیک قند و نوشابه را می داند.
- ۹- بیمار فعالیت ورزشی را می داند چند ساعت بعد از عمل جراحی راه می رود و تا چهار هفته از انجام ورزشهای مثل وزنه برداری و کشتی پرهیز می کند.

۱۰- بیمار نحوه صحیح استفاده کردن از داروها و تداخلات دارویی را می داند.

تهیه کنندگان	تایید کننده	تصویب کننده
پزشک	رئیس بخش	مدیریت پرستاری
سرپرستار		
سوپروایزر آموزشی		
سوپروایزر ارتقا سلامت		
پرستار خبره		

دستورالعمل خود مراقبتی بیماران تحت عمل کله سیستیت

تعریف : کله سیستیت ، التهاب کیسه صفرا است که اغلب با تشکیل سنگ صفرا ایجاد میشود.

دستورالعمل حین بستری

- ۱- بیمار رژیم غذایی قبل از عمل NPO را می داند
- ۲- بیمار عوارض پیامد قبل از عمل کله سیستیت (تهوع، استفراغ، درد شدید شکم) را می داند
- ۳- بیمار آموزش صحیح سرفه ، تنفس (جهت پیشگیری از آتکلنازی) حرکت در تحت پیشگیری از DVT را می داند.
- ۴- بیمار تداخل دارویی و عوارض دارویی را می داند.
- ۵- بیمار مراقبت از زخم و میزان فعالیت را می داند و به آن عمل می کند
- ۶- بیمار پس از عمل جراحی رژیم غذایی نرم و مایعات را می داند.

دستورالعمل حین ترخیص

- ۱- بیمار از پیگیری جواب تست معوقه (نمونه پاتولوژی) آگاهی دارد.
- ۲- بیمار نحوه حمام کردن ۴۸ ساعت بعد از عمل را می داند
- ۳- بیمار بر اساس دستور پزشک زمان کشیدن بخیه ها را می داند (ترجیحاً ۱۰ روز بعد)
- ۴- بیمار علائم هشدار (قرمزی ، ترشح در زخم ...) را می داند سریعاً به پزشک مراجعه می کند.
- ۵- بیمار در صورت داشتن درن (توجه به میزان ترشحات ، قرار گرفتن پایین تر از بیمار و...) را می داند
- ۶- بیمار نحوه تعویض پانسمان (تا ۴۸ ساعت بسته باشد و با آب و صابون شستشو داده شود را می داند.
- ۷- بیمار رژیم غذایی (کم کلسترول - پر فیبر و حاوی مواد قندی را می داند).
- ۸- بیمار منع مصرف غذاهای حاوی (چربی زیاد، شیرین کننده مصنوعی و شیرپرچرب - نوشیدنی های گازدار) را میداند.
- ۹- بیمار میزان فعالیت (خوداری از بلند کردن اجسام سنگین به مدت ۴ هفته) را می داند
- ۱۰- بیمار نحوه صحیح داروها و تداخل دارویی (مصرف مایعات فراوان) را می داند.

تهیه کنندگان	تایید کننده	تصویب کننده
پزشک	رئیس بخش	مدیریت پرستاری
سرپرستار		
سوپروایزر آموزشی		
سوپروایزر ارتقا سلامت		
پرستار خبره		

دستورالعمل خود مراقبتی بیماران تحت عمل استومی

هدف: پیشگیری از عوارض پوستی و حمایت روحی، روانی از بیماران

دامنه: جراحی عمومی و ICU

تعریف: دهانه یا مجرای استومی که با عمل جراحی بر روی سطح شکم ایجاد می شود برای دفع مدفوع و ادرار چون عضله اسفنکتری برای خروج ندارد . باید از بگ (کیسه) استفاده شود، استومی حس ندارد بنابراین از ایجاد فشار و ضربه باید خودداری کرد.

به فاصله کوتاهی بعد از استومی ترشحات خروجی به شکل مایع جریان می یابند پس از مدتی خمیری می شود

دستورالعمل حین بستری بیماران استومی

- ۱- بیمار عوارض، پیامد، مراقبت از استومی را می داند.
- ۲- بیمار آموزش برش زدن کیسه - تعویض کیسه استفاده از محصولات را می داند.
- ۳- بیمار آگاهی دارد که از کدام سیستم ها باید استفاده کند (بیمار کولستومی بیشتر از کیسه یک تکه و ته بسته و بیماران ایلئوستومی از کیسه های دو تکه ترجیحاً ته باز استفاده می کنند).
- ۴- بیمار مراقبت از استوما و محل عمل را می داند
- ۵- بیمار مراقبت از پوست که باید مرتباً خشک و تمیز باشد را می داند
- ۶- بیمار نحوه کنترل بو و صدا با انتخاب رژیم غذایی صحیح و کیسه های حاوی فیلتر را می داند
- ۷- بیمار از بدو پذیرش انجمن های حمایتی (انجمن استومی) را می داند.
- ۸- بیمار چگونگی استفاده از بیمه و مدارک مورد نیاز جهت ارائه به بیمه را می داند.

دستورالعمل خود مراقبتی بعد از ترخیص بیمار استومی

- ۱- بیمار آموزش های بعد از ترخیص را از نظر رژیم غذایی ، فعالیت ، تعویض کیسه ، استفاده از محصولات ، حمام کردن ، لباس پوشیدن را می داند.
- ۲- بیمار می داند که غذا را آهسته با دهان بسته بخورد ، گاز می تواند با غذا مصرفی تولید شود و گاهی گاز نتیجه بلع هوا است
- ۳- بیمار منع غذایی و پرهیز از استفاده نوشابه گاز دار- کشیدن سیگار - جویدن آدامس با دهان باز که باعث دفع گاز می شود را میداند
- ۴- بیمار از غذاهایی که منجر به نفخ می شود مثل (نوشیدن های گاز دار - آب جو - کلم - ترب - شلغم - سیر - پیاز - حبوبات) و غذاهایی که باعث بوی بد مدفوع می شود (مثل ماهی - تخم مرغ- سیر حبوبات - کلم - شلغم-) پرهیز می کند.

- ۵- بیمار در صورت بروز اسهال می تواند از غذاهایی که باعث سفت شدن مدفوع استفاده کند (مثل سس سیب - پنیر - برنج - موز - انواع ماکارانی - رشته - کره بادام زمینی - نشاسته - نان تست - و ماست)
- ۶- بیمار از غذاهایی که سبب انسداد می شوند آگاه است (آجیل - نارگیل - قارچ - سبزیجات خام - ذرت)
- ۷- بیمار از غذاهایی که باعث کم شدن بو مدفوع می شود آگاه است (ماست - دوغ - جعفری - اسفناج - آب پرتقال - آب گوجه فرنگی - استفاده از آسپرین کوبیده - دو عدد در کیسه و یا پودر زغال چوب)
- ۸- بیمار می داند که غذا را با حجم کم و در وعده های غذایی بیشتر (۴ تا ۵ وعده مصرف) نماید.
- ۹- بیمار آگاه است که مدت استفاده از کیسه ۵ روز و کیسه های قابل تخلیه تا ۷ روز است و بعد از پر شدن ۱/۳ کیسه ، کیسه باید تعویض شود تا نترکد.
- ۱۱- بیمار نوع فعالیت ورزشی را می داند و وزن برداری و کشتی و ورزشهای سنگین را نباید انجام دهد بقیه مانعی ندارد.
- ۱۲- بیمار نحوه مراقبت از پوست را می داند در صورت قرمزی ، تورم و تحریک پوستی حتماً به پزشک مراجعه کند.
- ۱۳- بیمار نحوه برش کیسه را در صورت تنگ یا گشاد بودن تحریک پوستی را در پی دارد می داند.
- ۱۴- بیمار نحوه حمام کردن که با کیسه یا بدون کیسه حمام کند را می داند.
- ۱۵- استومیت می داند که وجود استوما مانعی برای بارداری ندارد فقط با بزرگ شدن شکم سایز کیسه فرق می کند
- ۱۶- بیمار نحوه لباس پوشیدن را می داند (خوداری از کمربندهای سفت و نوارهای کمری محکم)
- ۱۷- بیمار می داند که هنگام خروج از منزل باید حتماً کیسه و لوازم اضافی با خود داشته باشد.
- ۱۸- بیمار زمان مناسب تعویض کیسه را می داند ترجیحاً (ساعات اولیه صبح قبل از خوردن صبحانه) که استوما فعالیت کمتری دارد.

تهیه کنندگان	تایید کننده	تصویب کننده
پزشک	رئیس بخش	مدیریت پرستاری
سرپرستار		
سوپروایزر آموزشی		
سوپروایزر ارتقا سلامت		
پرستار خبره		

دستورالعمل خودمراقبتی بیماران آبنه فستول مقعدی - رکتومی

تعریف: زمانیکه غدد موکوزی مقعد دچار انسداد می شود یک آبنه بوجود می آید و زمانی که این آبنه باز یا پاره می شود فستول بوجود می آید ، فستول یک ضایعه است که ممکن است زیر پوستی - زیر مخاطی - عضلانی و یا زیر عضلانی باشد.

دستورالعمل حین بستری:

۱. بیمار عوارض ، پیامد فستول را می داند.
۲. بیمار نحوه صحیح رژیم غذایی نرم و مایعات فراوان را می داند.
۳. بیمار مراقبت از زخم و میزان فعالیت را می داند و به آن عمل می کند.
۴. بیمار تداخل دارویی و عوارض دارویی را می داند.

دستورالعمل حین ترخیص :

۱. بیمار نحوه حمام کردن را میداند (هر روز سه مرتبه به مدت ۱۵ دقیقه دروان آب گرم نشسته) ، این کار بهبود زودتر زخم کمک می کند.
۲. بیمار تاریخ مراجعه بعدی به پزشک را می داند (ترجیحاً یک هفته بعد از عمل)
۳. بیمار می داند که بعد از هر بار اجابت مزاج به شکل دقیق فستول را شست و شو دهد تا از عود مجدد جلوگیری شود.
۴. بیمار علائم ناشی از جراحی که شامل (خونریزی غیر طبیعی و شدید از مقعد ، احساس درد - ترشحات غیر طبیعی - تورم بیش از اندازه مقعد - تب - یبوست - عفونت) را می داند.
۵. بیمار نحوه صحیح مصرف داروها و مصرف مایعات فراوان را می داند.
۶. بیمار میزان فعالیت خود را می داند که پیاده روی بهترین ورزش می باشد.
۷. بیمار می داند که نباید روی زخم زیاد بنشیند ، و در زمان نشستن از بالش های نرم از توال فرنگی استفاده نماید.
۸. بیمار می داند که در زمان خوابیدن به پهلو بخوابد تا روی زخم فشار وارد نشود.
۹. بیمار رژیم غذایی را می داند غذاهایی حاوی فیبر به منظور تسهیل اجابت مزاج استفاده نماید.
۱۰. بیمار می داند که از مصرف غذاهایی که باعث یبوست می شود پرهیز کند و مایعات فراوان مصرف نماید.

تهیه کنندگان	تایید کننده	تصویب کننده
پزشک	رئیس بخش	مدیریت پرستاری
سرپرستار		
سوپروایزر آموزشی		
سوپروایزر ارتقا سلامت		
پرستار خبره		

دستورالعمل خود مراقبتی DVT

تعریف: یک نوع لخته خونی است که در داخل یک رگ معمولاً در اعماق دست و پا تشکیل می شود.

دستورالعمل حین بستری :

۱. بیمار در صورت عمل جراحی رژیم غذایی قبل از عمل را می داند باید NPO باشد.
۲. بیمار عوارض پیامد DVT را می داند
۳. بیمار می داند که از رقیق کننده خون قبل از عمل باید استفاده کند. (هپارین-وارفارین-انوکسپارین)
۴. بیمار می داند عضوی که درگیر DVT شده است تغییر رنگ آن و گرم بودن و سوزش آن را در پی دارد.
۵. بیمار مراقبت از عضو مبتلا و میزان فعالیت (تا اطلاع پزشک CBR) خود را می داند
۶. غذاهایی که اثر رقیق کننده خون دارند بدلیل مصرف رقیق کننده و دارویی پرهیز داشته باشند مثل (سیر گریپ فروت- کرفس- شنبلیله- ریشه شیرین بیان)
۷. نحوه پوشیدن جوراب ضد واریس و مدت زمان آن در مدت زمان ۲۴ ساعت را می داند.

دستورالعمل حین ترخیص

۱. بیمار علائم آمبولی را میداند (تنگی نفس ، درد قفسه سینه، تکیکاردی ، تاکی پنه) و در صورت بروز مشکل سریعاً مراجعه میکند.
۲. بیمار می داند که نباید محل را ماساژ داد زیرا موجب کنده شدن و لخته و آمبولی می گردد.
۳. بیمار نحوه حمام کردن را می داند.
۴. بیمار بر اساس دستور پزشک نحوه استفاده از قرص وارفارین را می داند که ترجیحاً بعد از ۵ روز مصرف یکسری آزمایشات مثل PT, PTT حتماً چک شود.
۵. بیمار علائم ناشی از مصرف داروهای ضد انعقادی از جمله (زخم - سرفه خونی - خونریزی از بینی و لثه و ادرای قرمز یا تیره رنگ - مدفوع سیاه و.. را می داند که باید سریعاً به پزشک مراجعه نماید.
۶. بیمار میزان فعالیت خود را می داند (بالا نگه داشتن اندامی که مبتلا به DVT به دلیل مصرف دما (ضد انعقاد باید از مصرف غذاهای حاوی ویتامین K خودداری کند. زنجبیل باعث افزایش اثر وارفارین می شود.

تهیه کنندگان	تایید کننده	تصویب کننده
پزشک	رئیس بخش	مدیریت پرستاری
سرپرستار		
سوپروایزر آموزشی		
سوپروایزر ارتقا سلامت		
پرستار خبره		

تعاریف : در متن ذکر شده

کارکنان مرتبط : پرسنل بخشهای جراحی و ICU

منابع / مراجع : کتاب مراقبتهای پرستاری برونر سوارث
مقالات استومی ، مراقبت از استومی کتاب زخم بی قراری و استومی دکتر محجوبی

امکانات : -

ویرایش : اول

بازنگری اردیبهشت ۱۴۰۱

عنوان سند : دستورالعملهای خودمراقبتی بیماران بخش جراحی

کد سند : WI-SE-9802

